

ELŐFIZETÉS: ÁRA
Egész évfolyamra
Félévre
Negyedévre
HÍRDŐ
milliméter
Nyílttéri közlemények sora:
25 Lei.

GYERGYÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Regele Ferdinand-ut 34.
(Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig
fogadunk el.

Telefon: 14.

Megjelenik vasárnap reggel. Egyes szám ára 4 Lei

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Sándory Mihály.

A csikmegyei közbirtokosságok gyűlése.

A csiki székely közbirtokosságok, amelyeknek panaszai gyakran szólaltak meg újságunk hasábjain keresztül és amelyek racionálisabb gazdálkodás és tulkapásokkal szemben való hathatósabb védekezés nélkül elveszésre lennének ítélve, múlt vasárnap hatalmas nagy gyűlést tartottak Csikszerezében. Majd minden közbirtokosság elküldte erre a gyűlésre képviselőit, akik a tanácskozásban résztvettek és a segítés módjait megvitatták.

A gyűlést a közbirtokosságok ügyeinek régi védelmezője, Pál Gábor dr. képviselő hívta össze és annak egyik nevezetessége volt, hogy megjelent a gyűlésen Dinu Stolojan vármegyei prefektus is. A megye eddigi vezetői közbirtokossági ügyekről, ha tudomást vettek, csak abban a formában tették, hogy a tervezett gyűléseket nem engedélyezték, vagy megtartásuk elé akadályokat gördítettek.

A vármegye jelenlegi prefektusa, mint más kérdésben, ebben is szakított a múlt hagyományával és a gyűlésen megjelenve, elmondta a maga gondolatait a közbirtokossági vagyonok adminisztrálására és védelmére vonatkozólag, amely gondolatok még részleteikben is azonosak a birtokosságok magyar vezetőinek eszméivel és szándékaival.

Stolojan prefektus nevében beszédét magyaráz Molnár vármegyei főjegyző olvasta fel. A beszédet külön közöljük. Az előterjesztést a közbirtokosságok képviselői nagy megértéssel és tetszéssel fogadták és a megyéjével valóban törődő prefektust erősen megtapsolták.

A prefektus beszédének felolvasása után a gyűlésről távozott és a tanácskozás nélküle folyt tovább.

Pál Gábor dr. képviselő tett elsőnek hatalmas előterjesztést, amelyben felsorolta a közbirtokosságok legégetőbb bajait és rámutatott azokra a kérdésekre, amelyeknek orvoslása már további halasztást nem szenvedhet.

Dr. László Dezső szólal fel azután, aki a csiki és udvarhelyi közbirtokosságok illeték-egyenérték ügyéről beszél. E törvényellenesen kivetett adót felhajtják a mi közbirtokosságainkon, a többi megyék birtokosságai ellenben ugyanezt az adót nem fizetik, mert csupán a marosvásárhelyi Tábla mondta ki az illeték-egyenérték törvényességét, míg a többi összes táblák a kivetett illeték-egyenértékeket felülvizsgálati uton törölték. Felhívására valamennyi közbirtokosság csatlakozott a gyergyói közbirtokosságok által már megindított akcióhoz, amely minden valószínűség szerint az illeték-egyenérték törlesztésével fog véget érni.

Majd újra Pál Gábor dr. veszi át a szót és a kibontakozás útjait keresi. Foglalkozik az a kérdéssel, amelyet már régebben felvetettek egyesek, a közbirtokossági vagyonok felosztásával, amely azonban csak a vagyonok teljes szétmorzsolására és elkótyavetyelésére vezetne. Előadja, hogy a székely ősök már 1540—1563. évi törvényekben mondták ki, hogy a közvagyonok nem oszthatók fel. 1845-ben engedélyeztek egyes felosztásokat, amelyeket azonban nem vittek keresztül, 1877-ben egyes havasokat felosztottak és a birtokos községek, amelyek addig virágzó jólétnek örvendtek,

tönkrementek. 1880-ban a felosztásokat újból korlátozták, 1908-ban pedig véglegesen megszüntették.

Dr. László Dezső és Gereöffy Csánád felszólalásai után a közgyűlés határozatilag mondja ki, hogy semmi felosztáshoz hozzá nem járul.

Ezek után terjeszti elő dr. Pál Gábor képviselő határozati javaslatát, amely azt tartalmazza, hogy a közbirtokosságok, tisztán gazdasági érdekeik megvédése céljából tömörüljenek szindikátusba, természetesen megtartva teljes gazdasági függetlenségüket. A szindikátus feladata az volna, hogy olyan kérdésekben, amelyek valamennyi közbirtokosságot érintenek, az egész számára eljárjon, és ami még fontosabb, egyes birtokosságokat érintő esetekben, a jogi személyekről szóló törvény szerint, az egyes birtokosság érdekében járhat és pedig több joggal és nagyobb könnyebbséggel, mint ahogyan az egyes birtokosság intézné az ügyeit.

Igy a szindikátus egyik legfőbb feladata az volna, hogy felügyeletével megakadályozná

azt, hogy egyes birtokosságoknál lábrakapott feljelentgetési rendszerrel a kellő tapasztalattal nem mindig rendelkező járásbírók kinevezése nyomán olyan egyének kezébe kerüljön a vezetés, akik a rájuk bízott közvagyonnal bánni nem tudva, a köznek csak károkat okoznak, amint az a múltban számtalan esetben megtörtént.

A közgyűlés a szindikátus megalakítását egyhangulag elhatározta és a részletek kidolgozására dr. Kováts Károly, dr. Pitner Árpád és dr. Gál József csikszerezedei ügyvédek által álló háromtagú bizottságot küldött ki.

Szotyori Lajos református esperes bejelenti, hogy a mozgalomhoz az udvarhelymegyei közbirtokosságok is csatlakoznak, majd a közgyűlés dr. Kováts Károly, dr. László Dezső felszólalásával véget ér.

A közbirtokosságok kiküldöttei avval az érzéssel távoztak az impozáns gyűlésről, hogy a hozott határozatok és az államhatalom megígért segítségével a közbirtokossági vagyonok züllésnek indult állapotán végre hathatósan segíteni fognak.

Dinu Stolojan csikvármegyei prefektus beszéde.

— A Közbirtokosságok Csikszerezében, október 11-én megtartott gyűlésén felolvasta Molnár vármegyei főjegyző. —

Tudjuk, hogy a közbirtokosságok tekintélyes vagyonok felett rendelkeznek; s mivel ezen vagyon csaknem kizárólag erdőbirtokból áll, az illetékes vezetők legelső kötelessége odahatni, hogy ezen erdők kitermelése és kihasználása úgy eszközöltessék, hogy a vagyon állaga, értéke jövőre is megmaradjon s hogy annak hozadékából ne csak a mostani generáció részesedjék, hanem az Önök gyermekei és unokái is élvezhék annak hasznait.

Ennélfogva az erdők kitermelésének modern eszközökkel és szakszerű módon kell történnie és szemellett tartva első sorban azt, hogy a kitermelt erdőterületek minden esetben és feltétlenül újra befásíttassanak.

Éppen ezért, meg vagyunk győződve, hogy a közbirtokosságok maguk is legfőbb feladatuknak tartják, hogy jelen egyesülés által egységes és célravezető kitermelési és értékesítési módzatokban állapodjanak meg, hogy így a csiki fa elfoglalhassa az őt világszerte viszonylatban is méltán megillető helyet.

Azonban, Uram, a közbirtokosságoknak egy közös egyesületbe való tömörülése nemcsak ezt a célt szolgálja, nemcsak ezekkel az előnyökkel jár, hanem ezen egyesüléssel a birtokosságok erkölcsi ereje és tekintélye is növekszik, a kölcsönös ellenőrzés intenzívebb és hatásosabb lesz s a hatóságok előtt s elsősorban azok előtt, amelyek a birtokossági vagyon felett

az ellenőrzést gyakorolják, megfelelő módon lehetnek képviselve.

S azon kívül, hogy így az erdészeti hatóságokkal való érintkezésben az Önök egyesülete révén egy közös eljárási mód alakul ki, a pénzügyigazgatóságnál is elérhető lesz egy, az Egyesület által kidolgozandó és benyújtandó tervezet, illetőleg felterjesztés révén az adózási módszernek méltányosabb és igazságosabb bevezetése.

Ezen felterjesztéssel, amelyet, ismétlem, a közbirtokosságok Egyesülete a Pénzügyigazgatósághoz nyújtana be, a pénzügyi hatóságok munkáját is megkönnyíthetnék, mert tudom és határozottan állítom, hogy a Pénzügyigazgatóság is óhajtja és keresi a módját annak, hogy az erdők értékelésénél egységes eljárás állapíttassék meg, tekintetbe véve a faanyag minőségét, az erdő korát és a kitermelési helynek a vasuti rakodóhelytől való távolságát.

Ezekre való tekintettel őszintén helyeslem az Önök egyesülését és közös munkájukhoz sikert kívánok.

Együttal közölni kívánom azt is, hogy én, mint a magas kormány itteni képviselője, politikai állásfoglalásra való tekintet nélkül mindenkit a legmesszebbmenő támogatásban részesítek, aki az általános gazdasági és kulturális helyzet feljavítására törekszik, s mivel azon ügyek, amelyeket a mai összejövetelen tárgyalni fognak, szintén gazdasági és kulturális célt szolgálnak, én, mint az állam tisztviselője, kötelességemnek tartom az Önök munkáját minden tőlem telhető eszközzel előmozdítani és sikerre juttatni.

Adja az Ég, hogy a jelen alkalommal elhangzó beszédek és megtartandó tanácskozások a köz javára szolgáljanak.

A
Gyergyószentmiklósi „Hangya”
árúkeszlete és boltberendezése eladó.

Bővebb felvilágosítás
Sándory Mihálynál szerezhető.

Rádiószok
Rfigyelmébe!

DURA

gyártmányu elemek darabonként
14 lei. Naponta friss szállitmány
JANCSÓ BÉLÁNÁL.

Nincsen kormányválság.

Marad a Iorga kormány.

A Sinaiban megtartott ünnepségen Őfelsége a következőket válaszolta Iorga miniszterelnök beszédére:

„Mélyen meghatottak az Ön szívből jövő és őszinte meggyőződésből fakadó szavai.

Nagy megnyugvásomra szolgál, hogy ebben a mai, az egész világon s így szeretett hazánkat is megpróbáltatásoknak kitett nehéz napokban Önökben olyan kormányt bíztam meg az ország vezetésével, amely átérzve a helyzet komolyságát, belátta, hogy a kormányzás nem abból áll, hogy önmagunkat dicsérjük, hanem hogy az áldozatok egész sorát hozzák meg mindazok, akik az ország érdekében erre a súlyos feladatra vállalkoztak.

Önök, aki a jelenlegi kormány élén áll, az volt a hivatása, hogy a történelmet írja és magyarázza, most pedig az a nehéz szerep jutott Önnek osztályrészül, hogy maga csinálja a nemzet történelmének egy szakaszát.

Az Önökbe helyezett bizalmamat lehet, hogy nem osztja mindenki, Önöknek teljes megnyugtató szolgál az a tudat, hogyha egyesek most nem is méltányolják kellőképpen azt a nehéz, fáradságos munkát és magas sztos hivatást, amit az Önök kormánya teljesít, a történelem ítélőszéke teljes mértékben igazságot fog Önöknek szolgáltatni az Önök cselekedeteiért és emberfeletti munkájukért.

A király elismerő szavaiból az tetszik ki, hogy a napról-napra emlegetett kormányválságról vagy koncentrációról egyelőre nem sok szó lehet. A kormány bírja az uralkodó bizalmát s így nyugodtan dolgozhat az ország érdekeinek megvédésén, egyelőre a súlyos gazdasági helyzet megoldásán.

Az ország állapotát vizsgálva, nem lehet azt állítani, hogy a kormány látható eredményeket ért volna el és az is kétségtelen, hogy a Iorga-Argetoianu kombináció az országnak sok polgára előtt nem rokonszenves.

Kétségtelen azonban, hogy a mai helyzetben a lehető legrosszabb dolog kormányváltás volna, amely a lakosságot feleslegesen izgatná. Még inkább kár és hiba lenne újabb választásokra pénzt költeni és időt vesztegetni, mert azt senki komolyan nem hiheti, hogy a mai viszonyok között Románia kormányán bárki is úgy állhatná meg a helyét, hogy kifogás elene ne lehessen, vagy hogy a jelenlegi kormánynál jobban, hasznosabban volna hajlandó és tudna dolgozni.

Ami Csikmegye speciális kérdéseit illeti, mi mindenesetre Argetoianu pénzügyminiszter kormányon maradásától várjuk a bennünket érő igazságtalanságok közül egyik legkiáltóbbnak, a többi vidékek adózásával arányban egyáltalán

nem álló súlyos adókievetéseknek aránylagos mérséklését.

Ennek az ügynek érdekében, a kormány vármegyei exponensein keresztül fogunk majd annakidején a pénzügyminiszterhez folyamodni és azt reméljük, hogy egyszer vége lesz annak az időnek, amikor jogos panaszainkat hiába mondtuk el, mert mintha meg sem hallanák.

Szentgyörgyi István †.

A magyar színészetnek nagy gyászja van. 91 éves korában hétfőn hajnalban meghalt Szentgyörgyi István Kolozsváron.

Több mint hatvan esztendeig volt tagja a Kolozsvári Magyar Színháznak. Bár Budapestről ismételtén fényes ajánlatokat kapott, élete végéig hű maradt Kolozsvárhoz.

Egy emberöltőn át szórta lelkének termékeny kincseit a magyar kultúra termőföldjére. Régi Nagymagyarországnak nincsen olyan szinpada, hol vendégként ne szerepelt volna. Itt Gyergyóban is többször szerepelt s különösen a Vén bakancsos szerepében csodálhattuk tősgyökeres magyar színművészetét.

Temetése szerdán délután volt a Kolozsvári Magyar Színház előcsarnokából óriási tömeg részvételével.

A színészvilág nevében dr. Janovits Jenő szinigazgató, a Magyar Párt nevében Vásárhelyi János ref. püspökhelyettes mondtak megható búcsuztatót.

Halálra kinozták a karcfalvi csendőrségen Szakáll Istvánt?

A hirtelen haláleset gyanus körülményei. — Rémregénybe illő, amit a faluban beszélnek. — Csak exhumálással lehet a csendőrököt tisztázni a gyanu alól.

Csikszenttamás, október 21. Nagyjában ismert események, de azért a dolgok pontosabb megérthetése céljából összegezzük.

1930 február 5-én éjjel ismeretlen tettesek feltörtek a csikszenttamási közbirtokosság kasszáját és egymillió lejt visznek el.

Az ügyészség számos letartóztatást eszközöl, de később mindegyiket szabadon bocsátja.

Hosszas nyomozás után vád alá helyezik Albert Lajos, Oláh Péter, Guzrán Béla, Sándor Mihály és Albert Béla gazdákat, akik szabadlábban várják a december első napjaira kitűzött főtárgyalást.

Körülbelül három héttel ezelőtt Guzrán Béla és Albert Béla vádlottak a mezőn megfogják Guzrán János gazdálkodót, aki a vizs-

Meghalt Edison.

Thomas Alva Edison 84 éves korában meghalt. Az emberiség egyik legnagyobb lángelméje s egyben egyik legnagyobb jótévedője szállt vele sirba.

Nevét az egész világon mindenütt ismerik. Hiszen nincs a világnak olyan eldugott kis faluja, hol 1328 találmányából legalább néhányat gyakorlatból nem ismernének.

Villanyvilágítás, telefon, táviró, gramofon, mikrofon, mozgófénykép, megafon, tásimeter, dinamo, akkumulátor, hangos film stb. . . stb. Mind az ő rendkívüli nagyságát hirdetik.

Egyszerű, szegénysorsu szülőktől származott s már 11 éves korától maga kénytelen megszerezni kenyerét.

A vasuti kocsikban ujságot, kenyeret s egyéb élelmiszereket árusított. Így tulajdonképpen a vasuti étkező kocsis eszméje is Edisontól származik. 14 éves korában már „Weekly Herald” címen napilapot indít, melynek szerkesztőségét a vonat podgyáskocsijában rendezi be.

A fiatal Edison azonban nemsokára magára talál. A villamosság kezd foglalkoztatni. Éjjel-nappali munkába kezd. Sokszor 60—80 órát dolgozik egyfolytában pihenés nélkül. Munkája hallatlan eredményekre vezet. Nevét szárnyára veszi a világhír s találmányai villámgyorsan terjednek el az egész világon.

De a világhír s a gazdagság nem szédíti el. Élete utolsó hetéig szakadatlanul dolgozott. Egyetlen öröme a munka volt. Nem is tud a világtörténelem felmutatni még egy olyan embert, aki annyi áldásos találmánnyal ajándékozta volna meg az emberiséget, mint Edison.

Sub rosa.

Várakban, várkastélyokban és udvarházakban a régi világban a vár, várkastély és udvarház urának mindenütt volt egy külön terme, esetleg szobája. A terem, a szoba butorzata egy nagy kör alakú asztalból, bórrel bevont székekből, továbbá a falba mélyedő két-három szekrény és a folyosóról fűthető cserépkályha, vagy bubos kemencéből állott.

Az asztal mindig a terem, a szoba közepén volt elhelyezve. Az asztal felett, a terem, a szoba mennyezetén, festett, vagy vakolatból készített és domboru kör és ennek a körnek a közepén festett, vagy vakolatból készített rózsza volt.

A falba mélyedő szekrények vastag vasajtókkal, titkos fiókokkal és olyan zárrakkal voltak ellátva, melyek egy vasrudra fűzött vasgyűrűkből állottak. Mindegyik gyűrűbe egy betű volt bevésve. A gyűrűket addig kellett forgatni, amíg a betűk egy jelmondatot adtak és a zár akkor nyílt ki. A jelmondatok latin nyelven voltak és azoknak tudása szigorú titoktartás mellett családőről-családfőre maradt.

Az ilyen szekrényekben a család birtokügyeire, más nagyon fontos ügyekre és sokszor olyan államügyekre vonatkozó iratok voltak elzárva, hogy azoknak nyilvánosságra hozása a családfőnek lett volna a romlása.

Ez a terem, illetve szoba volt a vár, várkastély és az udvarház birtokos családfőjének

a szentélye. Ebbe engedély nélkül belépni még a család tagjainak sem volt szabad.

Zerin várában tanácskoznak a Wesselényi-féle mozgalom vezetői. Zrinyi Péter a családi szentélyben fogadja az urakat és figyelmezteti, hogy: Uraim! Nézzenek a mennyezetre és jól jegyezzék meg, hogy rózsza alatt — sub rosa — tanácskozzunk. Nem kell több magyarázat, de mégis mondom, hogy amiről itt értekezünk, az mélységes titok, ugyannyira, hogy ezzel sirba szállunk.

A magyar urak tudták, hogy mi értelmében — sub rosa — rózsza alatt tanácskozni, de szerencsétlenségükre volt közöttük egy osztrák főúr, névszerint gróf Tattenbach Erasmus, aki a sub rosa értelmét tudhatta, de annyira jellemtelen volt, hogy a rózsza alatt elmondottakat Lobkovicznak, Lipót miniszterének elmondotta és társait az 1671-ik esztendőben április 30-án a vérpadra juttatta.

Urunknak 1677-ik esztendőjében Bély Pál Teleky Mihály megbuktatására mozgalmat szervez.

Lázár István Gyergyó főembereivel szárhégyi kastélyában rózsza alatt — sub rosa — tanácsot tart, amelynek a tárgya Teleky Mihály megbuktatása.

Bély belátta és megbánta a meggondolatlan tettét, melyet Teleky unszolására Bánffy Dénes sógora ellen elkövetett. Igaz, egy csók volt halálának oka, de rokonság között egy csók-

gálat folyamán azt vallotta, hogy a tetteseket a közbirtokossági iroda környékén a betörés éjjelén ólálkodni látta, halállal fenyegetik, ha vallomását vissza nem vonja, majd a nyakába hurkot vetve négy kilométernyi uton kötelen vezetik a faluba. Guzrán János a vallomás visszavonását megígéri, tanukat kér, akik előtt a nyilatkozatot megtegye, amikor pedig a tanuk előkerülnek s ő biztonságban érzi magát, elmondja az egész esetet.

Az öt vádlottat azonnal letartóztatják.

Guzrán Béla kijelenti, hogy ő kézreadja a valódi tettet, aki Szakáll István szenttamási lakos.

A vizsgálat megállapítja, hogy Szakáll, aki földhözragadt szegény ember volt, az utóbbi

ért egy sógort halálra kárhóztatni nem volt szép dolog.

Bély Bánffy Dénes után Teleky Mihály uram terveinek útjában áll és rá Bánffy Dénes sorsa vár. Bély, mint székel ember, terve kivételében a székelységre támaszkodik.

Csik, Gyergyó és Kászonszék az ügynek megvan nyerve.

Teleky uramnak Erdélyországban hosszú volt a karja és így ujjai mindenhová elértek. Lázár István uramnál a rózsza alatti — sub rosa — tanácskozásnál, egy embere, aki sem nem magyar, sem nem székel, hanem egy bérenc sváb volt, elárulta a mozgalmat.

A mozgalom Teleky uram ellen volt. Azonban Teleky a miniszter, nagyságos Apaffy Mihály Erdélyország fejedelmével elhiteti, hogy a mozgalom a fejedelem ellen volt.

Bély Pált az országból kiűzik. Konstantinápolyban a „Héttorony” nevű állami börtönbe zárja a török.

Apaffy Lázár István uramat elfogatta. A fogarasi várbörtönbe záratta, ahol később meghalt.

Mennyivel másképpen állana napjainkban a világ sorsa, ha mindenki, akinek — sub rosa — mondottak valaha valamit, ahhoz alkalmazkodott volna mindig!

időkben több mint kétszáz ezer lejt költött. Gyevener lejnji készpénzt találnak nála, rengeteg élelmiszert, bevásárolt holmit. A pénz eredetéről nem tud felvilágosítást adni.

Egy ideig még köntörfalaz, letartóztatása után bevallja, hogy a pénzt találta a csürebén, ahová Guzrán Béla tette, a pénz a közbirtokosság pénze, az egyik tolvaj Guzrán Béla.

Szembesítés után vallomása mellett megmarad.

Később a további vallatás folyamán ezt a nyilatkozatát visszavonja, beismeri, hogy ő egyedül törte fel a kasszát és lopta el a milliót, a többi pénz hollétéről nem tud felvilágosítást adni. A betörés módjára vonatkozólag azt adja elő, hogy a kasszát először sárral kente be, hogy zajt ne üssön, aztán fejszével szétverte s úgy nyitotta fel.

Az ügyészség kiszáll Karczfalvára, ahol a csendőrség székhelye van, kihallgatja, ezt a vallomását visszavonja, azt állítja, hogy csak a csendőrség kinzásainak hatása alatt tette. Fenn tartja, hogy a tolvaj Guzrán Béla.

Az ügyészség további vizsgálatra a csendőrség kezében hagyja. Aznap éjjel hirtelen meghal. Elismerő vallomása kézzelfogható valótlan: a jegyzőkönyvek és fényképek bizonyítják, hogy a kasszán egy csöpp sár sem volt volt, ellenben huszonnégy furáslyuk volt rajta, nem fejszeütés nyoma.

Szakállai eltemetésére az ügyészség az engedélyt megadja, nagy hirtelenséggel eltemetik.

Két szenttamási vezető-ember beszél...

Amit eddig elmondottunk, ügyészség, világ, mindenki előtt ismeretes, kétségbe nem vont tény.

Ami ezután következik, két szenttamási vezetőember nyilatkozata. Nem állítjuk, hogy igaz, amit mondanak és nem tudjuk megcáfolni. Reprodukáljuk, amit négy tanu, köztük Netotian gyergyószentmiklósi rendőrkapitány jelenlétében hallottunk.

Szakállai István nem természetes halállal halt meg. A csendőrök kiozták halálra.

Előző éjjel emberek mentek a karczfalvi bírósághoz, az Istenért menjen a csendőrségre, mert valakit ölnek meg, olyan ordítás, jajgatás hallatszik az örsről, hogy lehetetlen a szomszédságban kibírni.

A bíró nem tudott az örsre bejutni, mert utját állták. A jajgatás elcsendesedett, az emberek hazatértek.

A csendőrség éjszaka felkölteti az orvost, jöjjön az örsre, mert egy ember elájult. Az orvos felemeli az ájult ember kezét, visszajeti s azt mondja:

— Mit csinálnak velem komédiát. Ez az ember két óra óta halott.

A csendőrmester üzen a szenttamási bíróért, jöjjön üres szekérrel az örsre, mert fát kell hozni. A bíró szolgálatkészen fuvarost akar küldeni, ő maga hatvanöt éves ember, a csendőr tiltakozik.

Nem, maga személyesen kell és egyedül, senki más.

A bíró befog, elmegy, elérnek a csendőrség kapuja elé. Néhány ember álldogál. A csendőr megfordítja, nem ezen a kapun, a másik utcán kell menni. Ott is emberek vannak. Nem ide az örsre, a szomszéd községbe, Madarasra kell a fuvar. Madarasról visszatéríti, végül bejutnak az örsre. Megparancsolják, hogy a halott Szakállai Istvánt azonnal vigye haza és temettesse el.

A bíró nem mer engedelmességni. Csendőrök szállítják Karczfalvára Szenttamásra Szakállai István holttestét, megparancsolják a bírónak, hogy mielőbb el kell temettetni, megmosni sem szabad, senki se szabad megnézze.

A csendőrök elmennek, a bíró őrizteti a holttestet. Falusi rendőrrel. A falusiak nem respektálják, félretaszítják s megnézik a halottat.

A halántékán hatalmas zuzódás nyoma, kék folt, az orrtő mellett másik. A holttesten fehér harisnyapoztóval oly szorosan vannak rákötve, hogy akarjait nem lehet megnézni. Arca eltorzulva, kezei ökölbeszorulva. Némelyek szerint heréi felrobbantak.

A sir meg van ásva. A pap temetés előtt kéri az orvos halotti bizonyítványát. Visszaadja, hogy nem jó, mert nincsen benne a halál oka.

A csendőr szalad, pár perc múlva visszahozza:

A halál oka szívszélhűtés.

Szakállai Istvánt eltemetik.

Az őrmester előbb azt jelentette ki, hogy valószínűleg mérgezés történt, majd, hogy a hivatalos vizsgálat szerint a halál oka fulladás és hogy Szakállai egy óvatlan pillanatban felakasztotta magát.

A meghallgatott két vezetőembert biztatuk, tegyenek feljelentést úgy az tisztázásának érdekében, kérjenek exhumálást.

Egyik megígérte. A másik azt felelte:

— Minek. Ellopták a milliót, ráköltöttünk még kétszáz ezer lejt, a tettesek megkerültek, most meg fognak szabadulni, mert mindent Szakállira kennek. Az halott nem tud védekezni. Az őrmester már meg is mondta, hogy nem a vádlottak a bűnösök. Guzrán Béla pedig Szakállai halála után ilyenformát mondott:

— Eltettük láb alól, hogyne, amikor szemembe mondta, a csendőrségen, hogy én voltam az egyik betörő. Még egy van, akit majd elteszünk.

Mit kell most tenni.

Mégegyszer ismételjük, a fentiekben lehetőleg szóról-szóra igyekeztünk visszaadni a két szenttamási nagy gazda elbeszélését. Anélkül, hogy hitelt adnánk az elmondottaknak, vagy kétkednénk bennük.

Egyet szögezünk le, mint tény: Szenttamáson szentül meg van mindenki győződve ezekről. És csendesen, de határozottan állítják, hogy Szakállai Istvánt halálra kiozták a csendőrök.

De feljelentést hogy is tenne valaki, oda való lakos a csendőr ellen?

A feljelentést a hallottak alapján megteszük mi.

Nem a csendőrség ellen. Nem az orvosi bizonyítvány ellen. Éppen ezeknek az érdekében.

Exhumálással sürgősen meg kell állapítani, hogyan halt meg Szakállai István, hogy megállapítható legyen, igaz-e, amit a faluban beszélnek.

Ha természetes halállal halt meg, mért maradjon a gyanu nyoma örökre egy kötelességet teljesítő csendőrmesteren, minek beszéljenek tovább az emberek alaptalan dolgokat.

És ha nem?!

Dumitrescu tábornok és csendőrfőparancsnok nem régen nagytakarítást ígért, biztatott mindenkit, hogy minden visszaélést hozzanak tudomására, mert ő mindenkit megrendszabályoz.

Bankrablás Budapesten.

Vakmerő rablótámadás történt a múlt héten, csütörtökön délből a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank szabadságtéri fiókja ellen. Két álarcos fiatalember behatolt a pénztáratba s revolverekből leadott négy lövést és anélkül, hogy bárki ellenállást tudott volna kifejtetni, magukhoz vettek a pénztárból harmincezer pengőt és kétszáz márkát s távoztak. Az álarcos fiatalemberek a pénztárat előtt kerékpárjaikra ugrottak s ugyakartak távozni a rablott pénzzel. Közben a banktisztviselők utánuk rohantak s kiáltásaikra az utcai járókelők üldözni keztek a gonosztevőket. A rablók menekülés közben több lövést adtak le, melyek azonban senkit sem sebesítettek meg. Végre a fiatalemberek egyikét elfogták. Megtalálták nála a bankból elrabolt pénzt. Társa azonban eltűnt. Az elfogott rabló Bonya József 19 éves péktanonc. Megnevezte társát is, Ondi Miklós péksegédet, akit a rendőrség a délután folyamán tartóztattott le. Bonya kihallgatása alkalmával beismerte, hogy ő és társa követték el a Zubek-féle fegyverkereskedés kirablását is.

Miután Magyarországon statárium van, a rögtönítélő bíróság már hétfőn délelőtt 9 órakor vette tárgyalás alá a szabadságtéri bankrablás bűnperét. Az ítéletet d. u. 4 órakor hirdették ki. Eszerint Ondit a statáriális bíróság bűnösnek találta kétrendbeli szándékos ember-

ölési kísérletben, egyrendbeli hatóság elleni erőszakosságban és ezért halálra ítélte. Bonya egyrendbeli szándékos emberölési kísérletért és egyrendbeli hatóság elleni erőszakért tizenöt évi fegyházra kapott. A kihirdetés után az elnök megkérdezte tőlük, kérnek-e kegyelmet, amire nagyon halkan, szinte sugva felelték az igent. A statáriális bíróság nem tartotta megfelelőnek a kegyelemre való ajánlást és így az ítélet jogerőre emelkedett. Ondit fél 6 órakor a gyűjtőfogház udvarán ki is végezték.

Legfrissebb

IVATLAPOK

állandóan

a MÁRK könyvkereskedésben
kaphatók.

2-2

HIREK.

— Reformációi emlékünnepe. A gyergyószentmiklósi ref. egyházközség vezetősége nov. 1-én délelőtt tizenegy órai kezdettel az istentisztelet keretein belül, szépen összeállított műsorral reformációi emlékünnepelet tart. A sokatigérvő fényes ünnepélyre ezuton hívjuk meg az egyházközségi tagokat és érdeklődőket.

Vezetőség.

— Felszámol a „Hangya”, gyergyószentmiklósi szövetkezet. A Gyergyószentmiklósi „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet múlt vasárnap Szabó György apát, főesperes-plebános, szövetkezeti elnök elnökle alatt megtartott rendkívüli közgyűlésén egyhangulag elhatározta a szövetkezet felszámolását. A közgyűlés a felszámoló bizottságot Szabó György apát, főesperes-plebános, Sándory Mihály, E. Deér Kálmán, Madaras Ágoston és Demeter Ferenc igazgatók és Gáspár Máté, Blénessy János és Kary Albert f. b. tagok személyében megválasztotta és a további teendőkkal megbízta.

A szövetkezet a világháború alatt, 1915. évben Szabó György apát, főesperes-plebános kezdeményezésére alakult és az akkori időben áldásos működést fejtett ki. Ámbár a menekülés alatt teljesen ki lett fosztva, a menekülés után E. Deér Kálmán ügyvezető igazgató fáradhatatlan buzgálkodása következtében a semmiből talpraállott és évek hosszú során hasznos működést fejtett ki. A gazdasági válság ezt a közhasznú intézményt sem kímélte meg. A napról-napra csökkenő forgalom a folyton emelkedő kiadásokat, házbért, adót és a Központ támasztotta igényeket nem tudta fedezni s bár a szövetkezet vezetősége minden igyekezettel azon volt, hogy ezt a közhasznú magyar intézményt fenntartsa — nehogy a részjegyek birtokosait károsodásnak tegye ki, nehéz szívvel bár, kénytelen volt a szövetkezet felszámolását javaslatba hozni.

— Visszahelyezik Szárhegyre Zakariás Jenő jegyzőt. Tudvalevőleg a választások után közvetlenül Zakariás Jenő jegyzőt Szárhegyről elhelyezték és különböző delegálások után Tölgyesre nevezték ki jegyzőnek, míg a tölgyesi jegyző Szárhegyre került. Sem a jegyzők, sem a községek nem voltak megelégedve a cserével, különösen a szárhegyiek sajnálták derék jegyzőjüket, aki tizenhat éven keresztül teljesítette szolgálatát a legnagyobb lelkiismeretességgel és községe iránti hűséggel. Ezért mindent megtettek, hogy jegyzőjüket visszakaphassák. A legutóbbi napokban Dinu Stolojan vármegyei prefektus a minden oldalról megnyilvánuló kívánságnak engedve megígérte, hogy Zakariás jegyzőt pár napon belül Szárhegyre visszahelyezi. A hír Szárhegyen nagy örömet keltett.

— Lord Rothermere telket vásárolt Magyarországon. Lord Rothermere a Károlyi-féle Budapest környéki birtok hamzsabégi erdejéből huszezer négyszögöl földet vásárolt. A lord a megvásárolt föld felét a magyar szegények között osztja ki.

— Dr. Hirsch Hugó szanatóriuma lényegesen leszállította a díjakat. Tekintettel a mai nehéz gazdasági helyzetre, dr. Hirsch Hugó sebész-főorvos szanatóriumában úgy a napi ápolási díjakat, mint a műtői díjakat annyira mérsékelte, hogy még a szerényebb anyagi viszonyok között élők is megfizethetik.

A szanatórium II. osztályán a napi ápolási díj 100—120 lej. Kisebb operáció 2000 lej, nagyobb operáció 3000 lej.

Dr. Hirschnek e nemes gesztusát csak örömmel hozhatjuk olvasóink tudomására. Egyben esztanós válasz ez azoknak is, akik mostanában dr. Hirschet hol nyugdíjba küldik, hol Amerikába vándoroltatják.

* — A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleménye. A kamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy azoknak az áruknak a névjegyzéke, melyek f. év október 8-ával mentesítve lettek az export vámtaxa alól, a kamara titkári hivatalában betekintheők.

A kolozsvári kereskedelmi inspektoratus értesítése alapján közli a következőket:

1. Magyarország a nemzetközi postautalványok küldését ideiglenesen felfüggesztette.

2. Postai megbízások Magyarországon csak az esetben fizetendők ki, ha az inkasszánsnak erre engedélye van a Magyar Nemzeti Banktól.

3. Utánvételes levelek 25 pengőig és utánvételes csomagok 50 pengőig szintén csak a Magyar Nemzeti Bank engedélye alapján fizetendők ki Magyarországon.

* Egy Mogyoróssy-féle két pedálos igen szép kiállítású új cimbalom, minden elfogadható áron azonnal eladó.

Cím: Boeskey-utca 14. Gheorgheni. 3—1

* A nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe! A nehéz gazdasági krízis miatt a téli szezonra a hétfői napokon leszállított árak mellett dolgozom. És pedig ondulálás, manikűr, hajvágás és hajmosás hygienikus és pontos kiszolgálás mellett 15 lejes árban.

Szíves pártfogásukat kérve maradok tisztelettel kicsi Müller Salon de Lux, Zárug Testvérek házában.

4—3

SPORT.

„Kolping—L. Sft. Nicolae“ 3:0 (2:0).

Bíró: Mátyus.

Vasárnap, f. hó 18-án a Kolping a Liceum jóképességű csapatával mérte össze erejét. A mérkőzést a nagyobb szerencsével játszó Kolping 3:0 arányban nyerte meg.

Bár a „K.“ megérdemelte a győzelmet, az eredmény nem fejezi ki hűen az erőviszonyokat. A játék diaktámadással indul meg. Szép és gyors összjátékkal 20 percen keresztül a mezőny urai. A Kolping védelmét azonban áttörni képtelen. A vezető gólt a 27. percben Hegyessy révén a Kolping éri el. A diákok a gólról heves támadással felelnek, mely azonban a csatársor gólképtelen volta miatt eredménytelen marad. A 39. percben Polgár a gólok számát kettőre szaporítja. 2:0 a „K.“ javára. A félidő hátralevő része szép mezőnyjátékkal telik el.

Szünet után a diákok játékost cserélnek.

A támadó szerep továbbra is az övék. Szébbnél-szebb lefutásokkal veszélyeztetik a „K.“ kapuját. Puskásnak most már többször nyílik alkalmja bravuros védésével a közönség tetszésnyilvánítását kiérdemelni.

Most a Kolping is belefekszik és több meleg helyzetet teremt a diákok kapuja előtt. A 32. percben Hegyessy beállítja a végeredményt. 3:0 a Kolping javára.

A diákok erősen küzdenek, hogy az eredményen szépíthessenek, azonban ezen kísérletük a Kolping védelmi vonalán megtörik.

A mérkőzés „K.“ támadással ér véget.

Mátyus bíró a mérkőzést jól vezette le.

Kornerarány 5:3 a diákok javára.

Vasárnap, f. hó 25-én kedvező idő esetén a Kolping döntő mérkőzést játszik a toplicai „Tac Gladis“ csapatával. A mérkőzés 3 órakor kezdődik.

Az Uránia mozgó hirei.

F. hó 24—25-én, szombaton és vasárnap ez évad legnagyobb filmeseménye

A kék angyal.

Énekes, hangos filmremek, Emil Jannings és Marlene Dietrich főszereplésével.

Két és fél órán át csodálhatjuk a „sex appel“ királynőjének csábjátékát a veszélyes vizekre sodródott professzor nyárspolgári egyéniségével. Világsiker övezi a film pályafutását s az áradozó kritika dithyrambusokat zeng e film mindenekfölött való kvalitásairól. A kisérőzenét Németország zenei nagyságai komponálták; a szem és a fül szinte megrészegezik az egymásratalululó élmények nagyszerűségétől.

E film a legkényesebb igények 100 százalékos kielégítése.

F. hó 28-án és 29-én, szerdán és csütörtökön

Ég az erdő.

Izgalmas, látványos filmkaland, melyben a rendező ötletessége s a pompás, lüktetőtempóju cselekmény képről-képre kellemes izgalomban tartják a nézőt.

Jön: a hangos

Harry Liedtke

a Korvettkapitány-ban.

Szám 458—1931.

Faeladási hirdetmény.

A gheorghenii Közbirtokosság igazgatósága közhirrre teszi, hogy a nagykirüci III-ik póttáblából 2354 közbirtokossági tag fajárandóságának bércaja, mely 1874 drb lábbon álló lucfenyő 1374.832 m³ tartalommal, három tételben folyó évi november hó 2-án délelőtt 9 órakora közbirtokosság irodahelyiségében tartandó nyilvános árverésen el fog adatni. Ugyanakkor elárvereztetnek a ferenczipataki táblában található rudfák is.

Az eladási feltételek a Közbirtokosság irodahelyiségében megtekinthetők.

Gheorgheni, 1931. évi október hó 22-én.

2—1

Strasser József, Madaras Balázs,
elnök és jzö. pénzt.

A legjobb magyar és német könyveket olvashatja, ha beiratkozik

Vajda Bözsi

kölcsönkönyvtárába

(Str. Reg. Ferdinand 14.) Telefon: 11.

Állandóan új könyvek.
Kedvező feltételek.

Nyitva: 32
mindennap d. e. 11-től d. u. 5-ig.

25%-kal
olcsóbbak a kályhák!

Zephir kályha

bizományi lerakatát megkaptam, Gheorgheni és vidéke részére a képviselettel meg lettem bízva, miért is szíves tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy úgy helyben, mint vidékre is a legnagyobb készséggel állok ajánlataimmal a n. é. közönség rendelkezésére.

Tisztelettel:

Laurentzi Rudolf.

25%-kal
olcsóbbak a kályhák!

10—6

Márk István

könyv-, papir-, tan- és
írószerkereskedés

Gheorgheni
Gyergyószentmiklós.

Legújabb román és magyar szépirodalmi és iskolakönyvek, ima-, képes- és ifjúsági könyvek, füzetek, irkák, szótár-, hangjegy- és rajzfüzetek, rajztömbök, különböző vonalzók, mindenfajta írónok, iskola- és óvodatáskák, könyvszíjak és könyvhordozó drótok, olaj- és vízfestékek, paletták, színes és iskolai táblakréták, különböző asztali és zsebtintatartók, palatáblák, szivacsok stb. stb.

Nagy választék levélpapirokból
dobozokban és borítékokban.
Aragonit tárgyak. Zsebkések.

Szigoruan szolid árak!

Ügyvédi és közigazgatási
nyomtatványraktár.

Gyermekjátékok. Acél-, ezüst-
és bélhurok. Virágdrótok. Krep-
papírok. Papírszalvéták.